

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Релігійний туризм

спеціальність	242 Туризм і рекреація
рівень вищої освіти	бакалавр
освітня програма	Туристичне обслуговування
статус дисципліни	вибіркова

Розробник силабусу: доцент кафедри психології і туризму, к.і.н., доц. Гедін
М.С.

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму
«08» червня 2023 року, протокол № 16

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни «Релігійний туризм» спрямована на формування цілісного уявлення про паломницький туризм, осмислення культури як способу відтворення людини в її сутнісному вимірі, а мистецтва – як сфери людської діяльності, в якій людська сутність була найбільш повно осягнута в конкретно-чуттєвій образній формі.

Предметом вивчення вузівського курсу «Релігійний туризм» є розвиток релігійного туризму в світі та Україні.

Завданням вивчення дисципліни «Релігійний туризм» є ознайомлення студентів із особливостями організації та перспективами розвитку релігійного туризму, а також визначення основних його різновидів, а також формування таких загальних та фахових компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності:

ФК17. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК19. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК21. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

ФК23. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

ФК30. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК34. Здатність до використання комплексу заходів, спрямованих на підвищення якості туристичного обслуговування.

ФК35. Здатність організовувати туристично-краєзнавчу діяльність з урахуванням історико-географічних особливостей туристичних дестинацій.

Програмні результати навчання, які перевіряються в результаті вивчення дисципліни:

ПРН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН24. *Використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та виражати власну думку в усній та письмовій формах.*

Курс «Релігійний туризм» для студентів спеціальності 242 Туризм складається з одного змістового модуля : ***Розвиток релігійного туризму в стародавню добу, період зародження і розвитку феодальних відносин, новий час та новітню добу.*** У ньому висвітлюються зміст та особливості релігійного туризму.

Загальний обсяг (відповідно до навчального плану) – **2** кредити ЄКТС; 60 год.

зокрема:

лекції – 14 год.

семінарські заняття – 10 год.

самостійна робота – 36 год.

**Навчально-тематичний план дисципліни
«Релігійний туризм»**

№ п/ п	Змістові модулі	Кількість годин			
		Денна форма здобуття освіти			
		Разом	зокрема		
Лекції	Семінарські заняття		самостій на робота		
1.	Тема 1. Релігійний туризм і паломництво як складова частина індустрії туризму.	8	2	–	6
2.	Тема 2. Релігійний туризм і паломництво у християнстві	10	2	2	6
3.	Тема 3. Релігійний туризм і паломництво в країнах ісламу	10	2	2	6
4.	Тема 4. Релігійний туризм і паломництво в країнах буддизму та індуїзму	10	2	2	6
5.	Тема 5. Релігійний туризм і паломництво та національні й місцеві релігії	10	2	2	6
6.	Тема 6. Релігійний туризм і паломництво в Україні	12	4	2	6
	Разом годин за модулем 1	60	14	10	36

**Перелік тем і зміст лекційних занять
з дисципліни «Релігійний туризм»**

Тема 1. Релігійний туризм і паломництво як складова частина індустрії туризму (2 год.).

Мета: ознайомлення з основними поняттями і термінами курсу.

Основна проблема: визначення сутності понять «Релігійний туризм і паломництво».

Ключові поняття : Поняття «Релігійний туризм і паломництво» (РТП). Історія розвитку та причини виникнення РТП. Місце РТП в сучасній індустрії туризму. Особливості РТП порівняно з іншими видами туризму. Взаємозв'язок РТП та інших видів туризму. Релігійно-туристичні об'єкти. Сакральні та тафальні ландшафти. Проблеми і перспективи розвитку РТП.

Тема 2. Релігійний туризм і паломництво у християнстві (2 год.).

Мета: ознайомлення з особливостями розвитку релігійного туризму і паломництва у християнстві.

Основна проблема: роль релігійного туризму і паломництва у християнстві.

Ключові поняття : Основи християнського віровчення. Поширення християнства у світі. Основні напрямки християнства. Найважливіші центри РТП в християнстві. Єрусалим як світовий центр християнства. Ватикан як центр католицького РТП. Культ святих і його роль у розвитку РТП. Культ Богородиці. Чудотворні Богородичні ікони та їх особлива роль як об'єктів паломництва у православ'ї.

Тема 3. Релігійний туризм і паломництво в країнах ісламу (2 год.).

Мета: ознайомлення з особливостями розвитку релігійного туризму і паломництва в країнах ісламу.

Основна проблема: роль релігійного туризму і паломництва в країнах ісламу.

Ключові поняття : Основи віровчення. Поширення ісламу в світі. Хадж у Мекку як невід'ємна частина мусульманського віровчення. Найважливіші центри РТП в країнах ісламу. Архітектурні пам'ятки ісламу як місця паломництва.

Тема 4. Релігійний туризм і паломництво в країнах буддизму та індуїзму (2 год.).

Мета: ознайомлення з особливостями розвитку релігійного туризму і паломництва в країнах буддизму та індуїзму.

Основна проблема: роль релігійного туризму і паломництва в країнах буддизму та індуїзму.

Ключові поняття : Буддизм. Основи віровчення. Основні напрямки та їх поширення у світі. Буддистські монастирі як об'єкти РТП. Особливості РТП в ламаїзмі. Індуїзм. Основи віровчення. Особливості формування місць РТП в індуїзмі: місця діяльності богів та їх перетвілень, природні об'єкти і явища, релігійні споруди.

Тема 5. Релігійний туризм і паломництво та національні й місцеві релігії (2 год.).

Мета: ознайомлення з особливостями розвитку релігійного туризму і паломництва і національних і місцевих релігій.

Основна проблема: показати зв'язок релігійного туризму і паломництва з національними та місцевими релігіями.

Ключові поняття : Особливості РТП і іудаїзмі. РТП в Китаї та Японії і його зв'язок з національними релігіями (конфуціанство, даосизм, синтоїзм). Традиційні віровчення народів їх роль у розвитку індустрії туризму в країнах Африки, Південної Америки та Океанії.

Тема 6. Релігійний туризм і паломництво в Україні (4 год.).

Мета: ознайомлення з історією та особливостями розвитку релігійного туризму і паломництва в Україні.

Основна проблема: показати роль релігійного туризму і паломництва в Україні в розвитку світового релігійного туризму.

Ключові поняття : Сучасна релігійна ситуація в Україні. Християнські святині: Лаври та монастирі; місця «з'явлення» Богородиці, чудотворні ікони. Єврейські релігійні святині в Україні. Релігійно-туристичні об'єкти інших релігій та конфесій. Проблеми і перспективи розвитку РТП в Україні. «елітарна культура - народна культура». Молодіжні субкультури.

Система оцінювання результатів навчання студентів

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного студента (аудиторна, обов'язкова позааудиторна самостійна робота (*реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*), здійснюється за десятибальною шкалою (від 0 до 10 балів). У кінці вивчення навчального матеріалу кожного організаційного модуля викладач виставляє **окремо** бали за: 1) аудиторну роботу, 2) виконання однієї обов'язкової позааудиторної самостійної роботи з обраної студентом теми – як середнє значення усіх поточних оцінок з кожного виду роботи студента з округленням до цілого числа. Ці оцінки помножуються на **2** ($10 \times 2 = 20$). Таким чином, сума балів (**максимум 20+20=40**) за зазначені види роботи накопичується в рейтинговому “кошику” студента. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виводить також середнє значення всіх поточних оцінок за виконання студентом додаткових завдань (*доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*) (**максимум 10 балів**). Визначений середній бал за виконання додаткових завдань додається до попередньо зароблених студентом балів. Сума балів за названі види роботи (**максимум 20+20+10=50**) є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських

та практичних занять позначаються “0” балів.

Підсумковий контроль Залік

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX.	

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка “зараховано” в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо студент під час заліку отримав оцінку “не зараховано”, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка “не зараховано” в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Умови допуску до семестрового заліку

При розв’язанні питання про допуск студентів до іспиту з дисципліни «Релігійний туризм» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Студенти денної форми здобуття освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Релігійний туризм». Студент вважається допущеним до семестрового заліку, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Плани семінарських занять навчальної дисципліни «Релігійний туризм»

Семінарське заняття 1. Релігійний туризм і паломництво як складова частина індустрії туризму (2 години).

Питання для обговорення теми:

1. Поняття «Релігійний туризм і паломництво».
2. Історія розвитку та причини виникнення паломницького туризму.
3. Релігійно-туристичні об'єкти.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Сакральні ландшафти.
- Місце паломницького туризму в сучасній індустрії туризму.
- Проблеми і перспективи розвитку паломницького туризму.

Основна література:

1. Білик Б. Етнокультурологія: поняття і терміни: довідник. Київ: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2007. 112 с.
2. Сапелкіна З.П. Релігійний туризм: Навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2009. 244 с.
3. Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. К: Академвидав, 2005. 432 с. 4.

Додаткова література:

4. Релігієзнавство: Підручник / за ред М.МС.Заковича. Київ: Вища школа, 2000, 350 с.
5. Ковальчук А.С. Конфесійно-географічна характеристика релігійно-паломницьких об'єктів в Україні. Монографія. Львів: Фенікс, 2002. 120 с.
6. Ковальчук А.С. Географія релігії в Україні. Монографія. Львів: Видав. Центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 308 с.

Семінарське заняття 2. Релігійний туризм і паломництво у християнстві (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Роль прийняття християнства в історії України.
2. Поширення християнства у світі.
3. Найважливіші центри РТП в християнстві.
4. Культ святих і його роль у розвитку РТП. Культ Богородиці.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Основи християнського віровчення.
- Основні напрямки християнства.
- Єрусалим як світовий центр християнства.
- Ватикан як центр католицького РПЦ.
- Чудотворні Богородичні ікони та їх особлива роль як об'єктів паломництва у православ'ї.

Основна література:

1. Білик Б. Етнокультурологія: поняття і терміни: довідник. Київ: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2007. 112 с.
2. Сапелкіна З.П. Релігійний туризм: Навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2009. 244 с.

Додаткова література:

3. Релігієзнавство: Підручник / за ред М.М.С.Заковича. Київ: Вища школа, 2000, 350 с.
4. Ковальчук А.С. Конфесійно-географічна характеристика релігійно-паломницьких об'єктів в Україні. Монографія. Львів: Фенікс, 2002. 120 с.

Семінарське заняття 3. Релігійний туризм і паломництво в країнах ісламу (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Поширення ісламу в світі.
2. Хадж у Мекку як невід'ємна частина мусульманського віровчення..

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Основи віровчення в ісламі.
- Архітектурні пам'ятки ісламу як місця паломництва.

Основна література:

1. Сапелкіна З.П. Релігійний туризм: Навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2009. 244 с.
2. Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. К: Академвидав, 2005. 432 с. 4.

Додаткова література:

3. Релігієзнавство: Підручник / за ред М.МС.Заковича. Київ: Вища школа, 2000, 350 с.
4. Ковальчук А.С. Конфесійно-географічна характеристика релігійно-паломницьких об'єктів в Україні. Монографія. Львів: Фенікс, 2002. 120 с.

Семінарське заняття 4. Релігійний туризм і паломництво в країнах буддизму та індуїзму (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Буддистські монастирі як об'єкти паломницького туризму.
2. Індуїзм. Основи віровчення.
3. Особливості формування місць паломницького туризму в індуїзмі: місця діяльності богів та їх перевтілень, природні об'єкти і явища, релігійні споруди.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Поширення буддизму в світі.
- Основи віровчення буддизму.
- Індуїзм. Основи віровчення.
- Особливості формування місць паломницького туризму в індуїзмі

Основна література:

1. Білик Б. Етнокультурологія: поняття і терміни: довідник. Київ: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2007. 112 с.
2. Сапелкіна З.П. Релігійний туризм: Навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2009. 244 с.
3. Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. К: Академвидав, 2005. 432 с. 4.

Додаткова література:

4. Релігієзнавство: Підручник / за ред М.МС.Заковича. Київ: Вища школа, 2000, 350 с.
5. Ковальчук А.С. Конфесійно-географічна характеристика релігійно-паломницьких об'єктів в Україні. Монографія. Львів: Фенікс, 2002. 120 с.
6. Ковальчук А.С. Географія релігії в Україні. Монографія. Львів: Видав. Центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 308 с.

Семінарське заняття 5. Релігійний туризм і паломництво та національні й місцеві релігії (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Особливості РТП і іудаїзмі.
2. РТП в Китаї та Японії і його зв'язок з національними релігіями (конфуціанство, даосизм, синтоїзм).
3. Традиційні віровчення народів їх роль у розвитку індустрії туризму в країнах Африки, Південної Америки та Океанії.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Сучасна релігійна ситуація в Україні.
- Християнські святині: Лаври та монастирі; місця «з'явлення» Богородиці, чудотворні ікони..
- Проблеми і перспективи розвитку РТП в Україні.

Основна література:

1. Білик Б. Етнокультурологія: поняття і терміни: довідник. Київ: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2007. 112 с.
2. Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. К: Академвидав, 2005. 432 с. 4.

Додаткова література:

3. Релігієзнавство: Підручник / за ред М.МС.Заковича. Київ: Вища школа, 2000, 350 с.
4. Ковальчук А.С. Географія релігії в Україні. Монографія. Львів: Видав. Центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 308 с.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки

1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Вимоги до виконання позааудиторної самостійної роботи

Позааудиторна самостійна робота передбачає такі види :

а) написання рефератів

Одним з найпоширеніших видів індивідуальних завдань для студентів є написання реферату (від лат. *refere* – доповідати) – письмової роботи науково-дослідницького характеру, в якій досить стисло, оглядово викладається сутність певного наукового питання (за іншим визначенням, реферат – це письмовий аналіз теми).

Головним завданням цього виду самостійної роботи є формування у студентів початкових вмінь і навичок наукового дослідження.

Робота над рефератом має бути послідовною, з чітким урахуванням її головних етапів, які передбачають: обрання теми дослідження, складання плану реферату, виявлення джерельно-історіографічної бази обраної проблеми, конспектування літератури і підбір цитат, які необхідно виписувати точно (а іноді й дослівно), із зазначенням сторінок розташування в тексті, власне написання реферативного дослідження.

Як правило, обсяг рукописного реферату – 12-15 стор.; друкованого тексту – 12-15 стор. (14 кегель, через один інтервал, Times New Roman); Береги – 2 см згори і на долі, 2,5 – ліворуч, 1,5 – праворуч. Посторінкові посилання 12 кеглем (із зазначенням автора, його ініціалів, назви праці, місця і року її видання, сторінки).

б) доповідь у формі мультимедійної презентації

Мультимедійна презентація урізноманітнює навчальний процес, підвищує продуктивність навчальної роботи, дає можливість урахувати особливості конкретної аудиторії та кожного окремого слухача.

Загальні вимоги до мультимедійної презентації:

У презентації має бути не менше 10 слайдів. Перший слайд – це титульний, на якому слід представити: назву презентації, прізвище та ініціали доповідача. На наступних слайдах розміщується зміст презентації.

Під час представлення інформації в мультимедійній презентації кожен слайд має відображати одну думку. Текст має складатися з коротких слів та простих речень, слід використовувати короткі слова та речення. Рядок має містити 6-8 слів. Зводять до мінімуму кількість прийменників, прикметників, прислівників.

Заголовки слайдів мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду. Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі. Краще обирати горизонтальне розміщення інформації. Не варто перевантажувати слайд інформацією (одночасно запам'ятовується не більше 3-х фактів, висновків, визначень). Найбільша ефективність досягається тоді, коли ключові пункти відтворюються по одному на кожному окремому слайді. Слайди мають містити узагальнюючу інформацію з обраної студентом тематики. Можна використати різні підходи – текст, малюнки, блоки зі стрілками, таблиці тощо. Якщо на слайді розміщено зображення, то надпис розміщується під ним. Рекомендовано виділяти головне у тексті іншим кольором (бажано в єдиному стилі). Оптимальний розмір шрифту – 16. Розмір для заголовків та титулів – 22 або 24.

Список літератури формується у наступному порядку: 1. спочатку вказуються прізвища (в алфавітному порядку) та ініціали або назва збірки чи підручника. 2. вказується назва джерела (без лапок). 3. вказується місце видання. 4. через двокрапку вказується видавництво (без лапок). 5. після коми ставиться рік видання.

Наприклад : Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

в) творче завдання у формі есе.

Есе – самостійна творча робота з обраної студентами тематики. Мета есе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Есе дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причиново-наслідкові зв'язки, аргументувати висновки; володіти науковим стилем мовлення.

Загальні вимоги до есе:

Есе має містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми, а також висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми. **Обсяг есе – 2-3 сторінки формату А 4** друкованого або рукописного тексту.

Рекомендована структура есе:

Титульний аркуш

Вступ: місія студента щодо розгляду теми есе, обґрунтування вибору цієї теми.

Під час визначення мети та завдань роботи важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження. При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на такі питання: «Чи потрібно давати визначення термінам, що використані в темі есе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є актуальною на сьогоднішній день?», «Які поняття будуть залучені в мої міркування?» тощо.

Основна частина: теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання.

Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій щодо питання. У цьому полягає основний зміст есе й це являє собою головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи міркування) пропоновану тезу.

Висновок: узагальнення й аргументовані висновки до теми.

Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Висновок може містити такий дуже важливий, що доповнює есе, елемент як рекомендація на застосування дослідження, на розвиток взаємозв'язків з іншими проблемами.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 2

1. Періодизація історії розвитку релігійного туризму (Рівень А).

Максимальна кількість балів – 10.

2. Загальна характеристика християнства (Рівень В).

Максимальна кількість балів – 15.

3. Проаналізуйте особливості індуїстських паломництв. Об'єкти і суб'єкти поклоніння паломників (Рівень С).

Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – 10.

9-10 балів – виставляються за бездоганну відповідь.

6-7-8 балів – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

4-5 балів – виставляються за неповну відповідь, в якій багато неточностей.

1-2-3 бали – виставляються за схематичну відповідь, в якій багато фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 15.

13-14-15 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

10-11-12 балів – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

7-8-9 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми.

3-4-5 балів – виставляються за умови неповного, поверхового розкриття змісту проблеми.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 25.

22-23-24-25 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

18-19-20-21 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь.

14-15-16-17 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя.

10-11-12-13 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, але містить незначні недоліки, рівень самостійності в судженнях недостатній.

6-7-8-9 балів – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична; рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4-5 балів – виставляються за умови, якщо у відповіді є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 50 балів.

Орієнтовні питання модульної контрольної роботи з курсу «Релігійний туризм»

1. Періодизація історії розвитку релігійного туризму.
2. Особливості розвитку релігійного туризму в Україні.
3. Релігійні центри іудаїзму.
4. Єрусалим – центр трьох релігій.
5. Україна – Батьківщина хасидизму.
6. Караїми як етнічно-релігійна спільність. Релігійні туристичні об'єкти караїмів на території України.
7. Загальна характеристика християнства та його основних напрямків
8. Особливості паломництва у католиків східних обрядів (уніатів).
9. Храмова споруда як об'єкт екскурсійно-пізнавального релігійного туризму.
10. Свята Земля – загальнохристиянський центр паломництва.
11. Православні релігійні центри.
12. Українські православні святині.
13. Святині католицького світу.
14. Місця католицького прочанства в Україні.
15. Паломництво як священний обов'язок мусульман. Хадж і умра, їх сутність та особливості виконання мусульманами.
16. Мекка і Медина – священні міста мусульман.
17. Основні напрямки ісламу. Особливості організації хаджу для мусульман.
18. Іслам як одна з релігій, сутність та основні догми.
19. Індуїзм як найчисельніша національна релігія.
20. Вплив обрядовості і релігійних свят в індуїзмі на масовість туристичних потоків.

21. Особливості індуїстських паломництв. Об'єкти і суб'єкти поклоніння паломників.
22. Особливості індуїстських паломництв. Здійснення основних ритуалів під час паломництв.
23. Аюверда та її значення для релігійного, спортивного та оздоровчого туризму.
24. Буддизм – найдавніша з трьох світових релігій. Подорож як обов'язок буддійських монахів.
25. Буддійські культові споруди як туристичні об'єкти. Ступа – одна з основних архітектурних форм у буддизмі.
26. Географія поширення буддизму в світі. Паломницькі місця, пов'язані з життям Будди в Індії і Непалі.
27. Центри тибетського буддизму в Індії.
28. Паломницькі центри буддизму в різних країнах світу.
29. Особливості культової практики в даосизмі та конфуціанстві.
30. Синтоїзм, основні об'єкти та характерні риси культу.
31. Основні центри конфуціанства, даосизму та буддизму як туристичні об'єкти Китаю.
32. Загальні відомості про синтоїзм, ідеологічні і культові особливості релігійної етики.
33. Історія, особливості паломництва та основні паломницькі центри в синтоїзмі.

Підсумковий контроль

Залік

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	}	зараховано
82 – 89 балів	–	B		
75 – 81 бал	–	C		
66 – 74 бали	–	D		
60 – 65 балів	–	E		
59 балів і нижче	–	FX.		

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка “зараховано” в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо студент під час заліку отримав оцінку “не зараховано”, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка “не зараховано” в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Орієнтовні питання до заліку з дисципліни «Релігійний туризм»

1. Поняття «Релігійний туризм і паломництво» (РТП).
2. Історія розвитку та причини виникнення РТП. Місце РТП в сучасній індустрії туризму.
3. Особливості РТП порівняно з іншими видами туризму. Взаємозв'язок РТП та інших видів туризму.
4. Релігійно-туристичні об'єкти. Сакральні та тафальні ландшафти. Проблеми і перспективи розвитку РТП.
5. Основи християнського віровчення. Поширення християнства у світі.
6. Основні напрямки християнства. Найважливіші центри РТП в християнстві.
7. Єрусалим як світовий центр християнства. Ватикан як центр католицького РТП. Культ святих і його роль у розвитку РТП.
8. Культ Богородиці. Чудотворні Богородичні ікони та їх особлива роль як об'єктів паломництва у православ'ї.
9. Основи віровчення ісламу. Поширення ісламу в світі.
10. Хадж у Мекку як невід'ємна частина мусульманського віровчення. Найважливіші центри РТП в країнах ісламу.
11. Архітектурні пам'ятки ісламу як місця паломництва.
12. Буддизм. Основи віровчення.
13. Буддистські монастирі як об'єкти РТП.
14. Особливості РТП в ламаїзмі.
15. Індуїзм. Основи віровчення.
16. Особливості формування місць РТП в індуїзмі: місця діяльності богів та їх перевтілень, природні об'єкти і явища, релігійні споруди.
17. Особливості РТП і іудаїзмі.
18. РТП в Китаї та Японії і його зв'язок з національними релігіями (конфуціанство, даосизм, синтоїзм).
19. Традиційні віровчення народів їх роль у розвитку індустрії туризму в країнах Африки, Південної Америки та Океанії.
20. Сучасна релігійна ситуація в Україні.
21. Християнські святині: Лаври та монастирі; місця «з'явлення» Богородиці, чудотворні ікони.
22. Єврейські релігійні святині в Україні.
23. Релігійно-туристичні об'єкти інших релігій та конфесій.
24. Проблеми і перспективи розвитку РТП в Україні.
25. Періодизація історії розвитку релігійного туризму.
26. Особливості розвитку релігійного туризму в Україні.
27. Релігійні центри іудаїзму.
28. Єрусалим – центр трьох релігій.
29. Україна – Батьківщина хасидизму.
30. Караїми як етнічно-релігійна спільність. Релігійні туристичні об'єкти караїмів на території України.

31. Загальна характеристика християнства та його основних напрямків
32. Особливості паломництва у католиків східних обрядів (уніатів).
33. Храмова споруда як об'єкт екскурсійно-пізнавального релігійного туризму.
34. Свята Земля – загальнохристиянський центр паломництва.
35. Православні релігійні центри.
36. Українські православні святині.
37. Святині католицького світу.
38. Місця католицького прочанства в Україні.
39. Паломництво як священний обов'язок мусульман. Хадж і умра, їх сутність та особливості виконання мусульманами.
40. Мекка і Медина – священні міста мусульман.
41. Основні напрямки ісламу. Особливості організації хаджу для мусульман.
42. Іслам як одна з релігій, сутність та основні догми.
43. Індуїзм як найчисельніша національна релігія.
44. Вплив обрядовості і релігійних свят в індуїзмі на масовість туристичних потоків.
45. Особливості індуїстських паломництв. Об'єкти і суб'єкти поклоніння паломників.
46. Особливості індуїстських паломництв. Здійснення основних ритуалів під час паломництв.
47. Аюверда та її значення для релігійного, спортивного та оздоровчого туризму.
48. Буддизм – найдавніша з трьох світових релігій. Подорож як обов'язок буддистських монахів.
49. Буддистські культові споруди як туристичні об'єкти. Ступа – одна з основних архітектурних форм у буддизмі.
50. Географія поширення буддизму в світі. Паломницькі місця, пов'язані з життям Будди в Індії і Непалі.
51. Центри тибетського буддизму в Індії.
52. Паломницькі центри буддизму в різних країнах світу.
53. Особливості культової практики в даосизмі та конфуціанстві.
54. Синтоїзм, основні об'єкти та характерні риси культу.
55. Основні центри конфуціанства, даосизму та буддизму як туристичні об'єкти Китаю.
56. Загальні відомості про синтоїзм, ідеологічні і культові особливості релігійної етики.
57. Історія, особливості паломництва та основні паломницькі центри в синтоїзмі.

Рекомендовані джерела

Базова література:

1. Білик Б. Етнокультурологія: поняття і терміни: довідник. Київ: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2007. 112 с.
2. Сапелкіна З.П. Релігійний туризм: Навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2009. 244 с.
3. Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. К: Академвидав, 2005. 432 с.
4. Релігієзнавство: Підручник / за ред М.МС.Заковича. Київ: Вища школа, 2000, 350 с.
5. Ковальчук А.С. Конфесійно-географічна характеристика релігійно-паломницьких об'єктів в Україні. Монографія. Львів: Фенікс, 2002. 120 с.

Додаткова література:

1. Верес К. Туристичне краєзнавство: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм» денної форми навчання. Київ: НУХТ, 2015. 114 с.
2. Ковальчук А.С. Географія релігії в Україні. Монографія. Львів: Видав. Центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 308 с.
3. Маланюк Т. Краєзнавство і туризм: навч. посібник. Івано-Франківськ: Вища освіта, 2010. 200 с.
4. Панкова Є. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 352 с.
5. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок ХХІ ст.): Навч. посібник для студентів-україністів. Ужгород: Гражда, 2009. 234 с.
6. Попович М. Нарис історії культури України: Навчальний посібник. Київ: АртЕк, 2001. 728 с.

Інформаційні ресурси:

1. Освітній онлайн-ресурс <http://litmisto.org.ua/>
2. Електронна бібліотека «Культура України» <http://www.elib.nplu.org>
3. <http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України.
4. <http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії
5. <http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»
6. <http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України
7. <http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ
8. <http://k-ua.net/> – сайт «Культура України».
9. http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека

